

Α' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

1^η σκηνή

Στιχ.437-595

Σύνοψη περιεχομένου

Στη σκηνή, η οποία έχει μείνει άδεια, μετά την αποχώρηση του Χορού και της Ελένης, για να συμβουλευθούν τη Θεονόη, εμφανίζεται ο Μενέλαος, που εισέρχεται από τη δεξιά ως προς τους θεατές πάροδο, από την πλευρά της υποτιθέμενης θάλασσας. Ο Μενέλαος αναφέρεται στο γενεαλογικό του δέντρο και αυτοπαρουσιάζεται. Είναι γιος του Ατρέα και της Αερόπης και αδελφός του Αγαμέμνονα. Οι ρίζες της γενιάς του ανάγονται στον Πέλοπα, που ο πατέρας του ο Τάνταλος τον είχε προσφέρει δείπνο στους θεούς. Ο Μενέλαος και ο αδελφός του ο Αγαμέμνονας οδήγησαν τον στρατό των Ελλήνων στην Τροία και την κυρίεψαν. Στην Τροία σκοτώθηκαν πολλοί Έλληνες, των οποίων τα ονόματα θα μνημονευτούν από όσους ανθρώπους καταφέρουν να επιστρέψουν. Ο ίδιος ο Μενέλαος περιπλανιέται στη θάλασσα προσπαθώντας να φθάσει στη Σπάρτη δέκα ολόκληρα χρόνια. Είχε περάσει από τις ακτές της Λιβύης, αλλά οι άνεμοι τον παρασύρουν μακριά από την πατρίδα του. Τώρα ναυάγησε σε αυτή τη γη. Το καράβι του τσακίστηκε στους βράχους και ο ίδιος μαζί με την Ελένη και μερικούς συντρόφους του σώθηκαν. Τη γυναίκα του την έκρυψε σε μια σπηλιά και άφησε τους συντρόφους του να τη φυλάνε, ενώ ο ίδιος ξεκίνησε να αναζητήσει βοήθεια και τρόφιμα και έτσι έφτασε μπροστά στο ανάκτορο. Αναρωτιέται για το όνομα της χώρας στην οποία τον ξέβρασε το κύμα και χτυπά δυνατά την πόρτα του παλατιού για να του ανοίξουν.

Ερμηνευτική ανάλυση

1. Βρισκόμαστε στην αρχή του Α' επεισοδίου. Τι ήταν τα επεισόδια και ποιος ο ρόλος τους στην εξέλιξη της υπόθεσης μιας τραγωδίας;

Τα επεισόδια αποτελούν τα κατεξοχήν δραματικά μέρη μιας τραγωδίας και σε αυτά προωθείται η υπόθεση και εξελίσσεται η δράση του έργου. Τα επεισόδια είναι αντίστοιχα με τις σημερινές θεατρικές πράξεις και διαδραματίζονται μεταξύ των υποκριτών ή των υποκριτών και του Χορού, ο οποίος εκπροσωπείται στην απαγγελία από τον κορυφαίο.

2. Να χωρίσετε σε ενότητες το μονόλογο του Μενελάου και να τους δώσετε έναν ταιριαστό τίτλο.

437-444: Η αυτοπαρουσίαση του Μενελάου

445-454: Η εκστρατεία στην Τροία και η επιστροφή

454-464: Οι περιπέτειες μετά την άλωση

465-494: Ο Μενέλαος ναυαγός μπροστά στο ανάκτορο

3. Ποιες σκηνοθετικές οδηγίες μας δίνει ο ποιητής μέσα από το μονόλογο του Μενελάου;

Ο Μενέλαος εισέρχεται στην ορχήστρα από τη δεξιά ως προς τον θεατή πάροδο. Είναι ,ρακένδυτος-ρακοφόρος και δεν απευθύνεται στους θεατές, αλλά μονολογεί αντικρύζοντας το εντυπωσιακό ανάκτορο που βρίσκεται μπροστά του, το οποίο και περιγράφει.

4. Ποιους προγόνους αναφέρει ο Μενέλαος και ποια άποψη διατυπώνει; Να συγκρίνετε τα λόγια του Μενελάου για την καταγωγή του με τα λόγια της Ελένης στους στ. 18-25). Αναφέρει τον Τάνταλο, τον Πέλοπα και τον Ατρέα, ολόκληρο δηλαδή το γενεαλογικό του δέντρο και εύχεται ο Πέλοπας να είχε πεθάνει, γιατί έτσι και ο ίδιος θα γλίτωνε από τα βάσανα. Την ίδια άποψη διατυπώνει και η Ελένη στον πρόλογο του έργου (στ. 18-26). Η γενιά του Μενελάου είναι ένδοξη όπως και της Ελένης. Η καταγωγή τους όμως τους έφερε συμφορές και οι δυο ήρωες αδυνατούν να ελέγξουν τις ζωές τους, που είναι θεοκυβέρνητες. Ο Μενέλαος ταλαιπωρείται από την

προγονική αμαρτία και κατάρα, αφού ο Πέλοπας σκότωσε αναίτια τον ηνίοχο Μυρτίλο που τον βοήθησε να νικήσει τον Οινόμαο στις αρματοδρομίες και η Ελένη βασανίζεται χωρίς να φταίει εξαιτίας του παιγνιδιού των θεών.

5.Γιατί καυχείται ο Μενέλαος;

Ο Μενέλαος αυτοαναγορεύεται αρχηγός της εκστρατείας στην Τροία και περηφανεύεται για τα κατορθώματά του. Η αλαζονική ιδιοποίηση της αρχηγίας ίσως γίνεται εσκεμμένα από τον Ευριπίδη για να τονιστεί ο χαρακτήρας του φίλαρχου άνδρα, του ένδοξου στρατιώτη, ώστε να καταστεί πιο αισθητή η αλλαγή της κατάστασής του στη συνέχεια και να φανεί η ματαιότητα του πολέμου.

6.Ο μονόλογος του Μενελάου χαρακτηρίζεται ως δεύτερος πρόλογος.Γιατί;

Ο μονόλογος του Μενελάου είναι απαραίτητος γιατί περιέχει γενεαλογικές αναφορές και την αυτοσύσταση του ήρωα. Έτσι οι θεατές ενημερώνονται για το παρόν και το παρελθόν του, ενώ ο ήρωας προχωρά σε μια εκτίμηση των καταστάσεων. Επιπλέον, η σκηνή είναι άδεια και δεν υπάρχει κάποιος να παρουσιάσει το Μενέλαο. Η αναφορά του Μενελάου στην Ελένη αποδεικνύει την ύπαρξη του ειδώλου, γεγονός που περιπλέκει την αναγνώριση στο επόμενο επεισόδιο. Τέλος, αποδεικνύεται η τραγικότητα του, αφού ο ένδοξος βασιλιάς έγινε ζητιάνος, πολέμησε για την Ελένη και έχει μαζί του το φάντασμά της.

7.Στους στιχ.447-48 ποια γνωρίσματα ιδανικού ηγέτη και ποια πολιτικά ιδεώδη των αρχαίων Αθηναίων παρουσιάζονται;

Στους στίχους αυτούς διαφαίνονται τα πολιτιστικά ιδεώδη των Αθηναίων, ο σεβασμός στην ελεύθερη βούληση, στο δημοκρατικό αίσθημα και στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου και μάλιστα προβάλλονται από το στόμα ενός βασιλιά. Συνεπώς, ένας ηγέτης οφείλει να είναι λαοπρόβλητος και να κερδίζει το σεβασμό των υπηκόων του όχι με το φόβο, αλλά με την αληθινή εκτίμηση προς το πρόσωπό του.

8.Ποια απήχηση έχουν στις ψυχές των αρχαίων Αθηναίων οι στίχοι 451-453;

Οι απώλειες των Ελλήνων στον τρωικό πόλεμο ήταν μεγάλες και όσοι καταφέρουν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, θα μνημονεύσουν τα ονόματα όσων έπεσαν στην Τροία. Η μνημόνευση αυτή ανακαλεί στη μνήμη των θεατών τη σικελική εκστρατεία, οπότε μετά την ήττα των Αθηναίων συνέβη κάτι ανάλογο με όσους επέστρεψαν. Οι τραγικές συνέπειες του πολέμου επαναλαμβάνονται στην ανθρώπινη ιστορία. Η ατμόσφαιρα του Πελοποννησιακού πολέμου εισχωρεί και αντικατοπτρίζεται στη σκηνή του θεάτρου.

9.Ποια είναι η περιπέτεια του Μενελάου;Πώς παρουσιάζει ο Ευριπίδης τον ήρωα και γιατί;

Περιπέτεια είναι η μεταστροφή της τύχης από την ευτυχία στη δυστυχία. Ο Μενέλαος από ένδοξος βασιλιάς είναι κουρελής ζητιάνος και βρίσκεται σε τραγική πλάνη, αφού όσα νομίζει αληθινά είναι ψεύτικα.. Η εικόνα του είναι αντιηρωική και αντιεπική. Ο Μενέλαος διηγείται τις περιπέτειες του ταξιδιού επιστροφής στη Σπάρτη. Δέκα ολόκληρα χρόνια περιπλανιέται στη θάλασσα. Παρουσιάζει τον εαυτό του ως αρχηγό της εκστρατείας και έτσι δημιουργείται μια ιδιότυπη ειρωνεία. Η διήγηση του Μενελάου φθάνει στο παρόν και ο ήρωας δικαιολογεί την παρουσία του στην Αίγυπτο. Μαζί του λέει έφερε και την Ελένη από την Τροία, έτσι η ιδέα του ειδώλου πιστοποιείται. Με αυτό τον τρόπο ο Ευριπίδης θέλει να μας παρουσιάσει το παράλογο και τη ματαιότητα του πολέμου.

10.Ποια στοιχεία συνθέτουν την τραγικότητα του Μενελάου;

Ο άλλος δυνατός βασιλιάς Μενέλαος εμφανίζεται στη σκηνή ρακένδυτος και ναυαγός, που τριγυρνά σα ζητιάνος στη χώρα ψάχνοντας βοήθεια. Η τραγική πλάνη για την Ελένη που κουβαλά μαζί του σε συνδυασμό με την ιδιότυπη τραγική ειρωνεία που δημιουργεί η παρουσία της πραγματικής Ελένης στο εσωτερικό του ανακτόρου, στην

πόρτα του οποίου ο Μενέλαος ζητιανεύει ψωμί, δημιουργούν μια έντονη δραματική ατμόσφαιρα στο πρόσωπό του. Ο Μενέλαος είναι θύμα στο παιχνίδι του φαίνεσθαι και του είναι που δημιούργησαν οι θεοί.

11. Τα λόγια του Μενελάου αποκαλύπτουν κάποια γνωρίσματα του ήθους του. Ποια είναι αυτά;

Ο τρόπος με τον οποίο αυτοσυστήνεται ο Μενέλαος αποκαλύπτει την περηφάνεια του για την ευγενική του καταγωγή. Βασιλιάς ο ίδιος από ξακουστή γενιά ιδιοποιείται την αρχηγία της τρωικής εκστρατείας αφήνοντας να φανεί ο χαρακτήρας του φίλαρχου και ένδοξου άνδρα. Καταδεικνύει ακόμα τη δημοκρατικότητα του και την αποστροφή του για τους τυράννους, όταν τονίζει ότι οι υπόλοιποι Έλληνες τον ακολούθησαν με τη θέληση τους. Ντρέπεται για τα κουρέλια που φορά και που είναι αναγκασμένος να ζητιανέψει, ωστόσο υπερισχύει το ενδιαφέρον για τη σύζυγο και τους συντρόφους του και έτσι μας θυμίζει τον ομηρικό φιλέταιρο Οδυσσέα.

12. Με ποιο τρόπο ο ποιητής προβάλλει τα αντιπολεμικά του αισθήματα μέσω του Μενελάου;

Στόχος του Ευριπίδη είναι να παρουσιάσει τον παραλογισμό και τη ματαιότητα του πολέμου μέσω της τραγικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει ο Μενέλαος, που από κραταιός βασιλιάς είναι ένας ρακέन्दυτος επαίτης. Ο Μενέλαος εξάλλου είναι ο δεύτερος μετά τον Τεύκρο ήρωας που ταλαιπωρείται εξαιτίας του πολέμου.

13. Να συγκρίνετε το Μενέλαο όπως παρουσιάζεται στη σκηνή αυτή με τον Τεύκρο.

Ο Μενέλαος φθάνει στην Αίγυπτο αμέσως μετά τον Τεύκρο και με τις πληροφορίες που παρέχει στους θεατές στο μονόλογο του δημιουργεί, όπως και ο Τεύκρος, τη βάση πάνω στην οποία εξελίσσεται η υπόθεση. Πληροφορεί τους θεατές για την άλωση της Τροίας και τα βάσανα των Αχαιών επιβεβαιώνοντας τη διήγηση του Τεύκρου. Η ίδια του φυσικά η παρουσία διαψεύδει την ανεξακρίβωτη πληροφορία του Τεύκρου για το χαμό του στη θάλασσα. Επιβεβαιώνει και αυτός την παρουσία της Ελένης στην Τροία και τη θεωρεί αιτία των συμφορών του. Παρουσιάζεται και αυτός ταλαιπωρημένος και βασανισμένος και αποζητά με νοσταλγία την πατρίδα του. Και ο Τεύκρος και ο Μενέλαος καθίστανται με την παρουσία τους πρόσωπα τραγικά, προκαλούν τον οίκτο των θεατών και με τις πληροφορίες τους προσδίδουν γοργό ρυθμό στην εξέλιξη του μύθου. Επιπλέον, και οι δυο περηφανεύονται για την άλωση της Τροίας και έτσι ο Ευριπίδης τονίζει πως ο πόλεμος αλλοίωσε το χαρακτήρα τους με αποτέλεσμα να χαίρονται με τις αθλιότητες που προκάλεσαν. Ωστόσο, ο Τεύκρος έχει πιο αξιοπρεπή εμφάνιση και συμπεριφορά από αυτή του Μενελάου.

14. Ποια είναι τα συναισθήματα των θεατών απέναντι στο Μενέλαο;

Η εμφάνιση και η κατάσταση του Μενελάου δημιουργεί συγκεχυμένα συναισθήματα στους θεατές. Από τη μια νιώθουν οίκτο για την άθλια εμφάνιση του βασιλιά και από την άλλη το παράξενο θέαμα τους προκαλεί έκπληξη και γέλιο. Η σύγχυση ωστόσο αυτή διαρκεί πολύ λίγο, καθώς αυτό που μένει είναι η δραματική αγωνία για την τύχη του ήρωα και ο φόβος τους κορυφώνεται όταν ο Μενέλαος χτυπά την πόρτα και περιμένει απάντηση, καθώς ξέρουν πως μέσα στο ανάκτορο βρίσκεται η Ελένη.

15. Να σχολιάσετε τα γνωμικά των στίχων 474-77 και 491-92.

Ο Μενέλαος διατυπώνει την άποψη ότι ο ευτυχισμένος άνθρωπος νιώθει πιο έντονη τη δυστυχία όταν πέσει σε αυτήν παρά αυτός που την έχει συνηθίσει από παλιά. Στην περίπτωση του Μενελάου είναι φοβερό και τραγικό ενώ ήταν βασιλιάς τώρα να ζητιανεύει όμως 'ανάγκα και θεοί πείθονται', η δύναμη της ανάγκης είναι τεράστια κι έτσι ένας πρώην πλούσιος ζητά ελεημοσύνη από πλουσίους, αφού οι φτωχοί όσο κι αν θέλουν δε μπορούν να βοηθήσουν.

Τρόπος αφήγησης

Ο Μενέλαος με ένα μονόλογο σε α' πρόσωπο διηγείται το παρελθόν και το παρόν του. Στους στίχους 437-441 απευθύνεται σε β' πρόσωπο στους προγόνους του.

Χρόνος αφήγησης

Υπάρχει αναφορά στο παρελθόν (ιστορική αναδρομή) του Μενελάου (ένδοξος ήρωας) και στο παρόν του (ρακένδυτος ναυαγός).

Προοικονομία

Ο μονόλογος του Μενελάου προετοιμάζει τη σκηνή της αναγνώρισης των δυο συζύγων, όταν δηλαδή ο Μενέλαος και η πραγματική Ελένη θα συναντηθούν και το είδωλο θα πάψει να υπάρχει.

Τραγική ειρωνεία

Στο στίχο 470: οι Θεατές γνωρίζουν ότι η πραγματική Ελένη βρίσκεται μέσα στο παλάτι με τη μάντισσα Θεονόη και στη βραχοσπηλιά βρίσκεται το είδωλο της Ελένης.

Αντίθεση

Η άθλια εμφάνιση του Μενελάου και το πομπώδες ύφος του μονολόγου του.

Παράλληλο κείμενο 1

Το κείμενο είναι απόσπασμα από την κωμωδία Αχαρνής του Αριστοφάνη, ο οποίος σατιρίζει και κρίνει τη συνήθεια του Ευριπίδη να παρουσιάζει τους ήρωές του σε άθλια κατάσταση και ντυμένους με κουρέλια.

Παράλληλο κείμενο 2

Το κείμενο είναι απόσπασμα από την Αινειάδα του Βιργιλίου. Ο Αινείας όπως και ο Οδυσσεύς και ο Μενέλαος, περιπλανήθηκε στη θάλασσα μέχρι να φθάσει στη μελλοντική πατρίδα του το Λάτιο. Κίνητρο του Αινείας, όταν έφτασε στον ξένο τόπο ήταν η περιέργειά του, ενώ του Μενελάου να εξασφαλίσει τα αναγκαία για τον ίδιο, την Ελένη και τους συντρόφους του.

2^η και 3^η σκηνή

στ. 495-575

Σύνοψη του περιεχομένου

Η πόρτα του ανακτόρου μισανοίγει και εμφανίζεται μια γερόντισσα θυρωρός. Μόλις η γερόντισσα αντικρύζει το Μενέλαο τον προτρέπει να φύγει, γιατί, αφού είναι Έλληνας, κινδυνεύει να συλληφθεί και να θανατωθεί. Μάταια ο Μενέλαος προσπαθεί να πείσει τη γερόντισσα να τον αφήσει να εισέλθει στο παλάτι και να εξηγήσει στον κύριο του σπιτιού ότι χρειάζεται βοήθεια. Η γερόντισσα πληροφορεί το Μενέλαο ότι βρίσκεται στην Αίγυπτο, ότι το παλάτι ανήκει στον νεκρό Πρωτέα και ότι τώρα βασιλεύει ο γιος του Θεοκλύμενος, που τρέφει μεγάλο μίσος για τους Έλληνες εξαιτίας του έρωτά του για την Ελένη, την κόρη του Δία, που βρίσκεται στο ανάκτορο. Ο Μενέλαος δεν πιστεύει σε όσα ακούει και ζητά από τη γερόντισσα να τα επαναλάβει. Η γερόντισσα επιμένει για την παρουσία της Ελένης από τη Σπάρτη στο παλάτι και ζητά από το Μενέλαο να φύγει αμέσως, για να μη θανατωθεί. Όταν ο ήρωας μένει μόνος προσπαθεί να εξηγήσει όσα άκουσε και καταλήγει στο συμπέρασμα πως πρόκειται για μια σύμπτωση. Ο ίδιος είναι βέβαιος ότι έφτασε από την Τροία μαζί με την Ελένη και ότι την άφησε στη σπηλιά μαζί με τους συντρόφους του. Κατόπιν, επιλέγει να παραμείνει παρά τις συμβουλές της γερόντισσας και να ζητήσει βοήθεια από το βασιλιά, ελπίζοντας να τον βοηθήσει αν μάθει ποιος είναι. Αν πάλι είναι σκληρός, θα τρέξει να κρυφτεί στο συντριμμένο καράβι του. Σκέφτεται ότι είναι φοβερό να ζητιανεύει αυτός, ένας βασιλιάς, αλλά η ανάγκη είναι η πιο μεγάλη δύναμη.

1. Ποιες είναι οι πληροφορίες που δίνει στο Μενέλαο η γερόντισσα;

- Ο Θεοκλύμενος μισεί τους Έλληνες
- Το παλάτι είναι του Πρωτέα και η χώρα η Αίγυπτος
- Η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο.

2. Γιατί η γερόντισσα δε ρωτά το όνομα του ξένου;

Για λόγους δραματικής οικονομίας: αν η γερόντισσα μάθαινε το όνομα του Μενελάου θα επερχόταν γρήγορα η λύση του δράματος.

3. Ποιο θεσμό της αρχαίας Ελλάδας μας φέρνει στο νου ο λόγος του Μενελάου ότι τους ξένους κανείς δεν τους πειράζει;

Φιλοξενία και Ξένιος Δίας

4. Τι αποκαλύπτει για το χαρακτήρα του Θεοκλύμενου η απόφασή του να θανατώνονται οι Έλληνες;

Το βαρβαρικό του ήθος. Όπως ο Πολύφημος στην Οδύσσεια, δεν τιμά τον Ξένιο Δία.

5. Πώς αισθάνονται οι θεατές για το Μενέλαο σε αυτή τη σκηνή;

Νιώθουν οίκτο για την τραγική του κατάσταση, για τη μεγάλη μεταβολή της ζωής του, καθώς δεν καταφέρνει να επιβληθεί σε μια ασήμαντη γερόντισσα, αυτός που κούρσεψε την Τροία. Εδώ είναι ολοφάνερος ο ρεαλισμός του Ευριπίδη που παρουσιάζει τους ήρωες του ως καθημερινούς ανθρώπους.

6. Γιατί ο Ευριπίδης επιλέγει ως θυρωρό μια αδύναμη γερόντισσα;

Με τον τρόπο αυτό τονίζεται η τραγικότητα του Μενελάου. Ο πορθητής της Τροίας αντιμετωπίζεται με περιφρόνηση από μια υπηρέτρια. Από την άλλη, μια γυναίκα δε θα μπορούσε να τον διώξει από το παλάτι.

7. Ποιο στίχο της στιχομυθίας Μενελάου και γερόντισσας θεωρείται πιο σημαντικό από δραματική άποψη και γιατί;

Στο στίχο 528 η γερόντισσα πληροφορεί το Μενέλαο ότι η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο. Αυτή η πληροφορία σε συνδυασμό με ό,τι είπε ο Μενέλαος προηγουμένως δηλαδή σε άγνωστη χώρα με την Ελένη διεγείρει το ενδιαφέρον των θεατών ανανεώνοντας το παιχνίδι ανάμεσα στο είναι και στο φαίνεσθαι.

8. Ποιοι παράγοντες ρυθμίζουν τη συμπεριφορά της γερόντισσας;

- αγάπη για τους Έλληνες
- φόβος για το βασίλειό

9. Πώς εξελίσσεται ή συναισθηματική κατάσταση του Μενελάου στη σκηνή με τη γερόντισσα και με ποιους εκφραστικούς τρόπους την προβάλλει ο ποιητής;

Ο Μενέλαος αρχικά νιώθει έκπληξη που τη διαδέχεται η απελπισία και η απογοήτευση, ο πόνος και η ταπείνωση για την τραγική θέση στην οποία βρίσκεται. Δάκρυα και στεναγμοί αισθητοποιούν τον πόνο του. Δοκιμάζει ωστόσο μεγαλύτερη έκπληξη όταν ακούει από τη γερόντισσα ότι η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο. Ταράζεται, αναστατώνεται και προσπαθεί να βρει μια λογική εξήγηση. Μετά την αποχώρηση της γερόντισσας μένει στη σκηνή βυθισμένος στις σκέψεις του. Με τη συσσώρευση ερωτήσεων ο ποιητής υπογραμμίζει την ταραχή στην ψυχή του Μενελάου. Ο λόγος είναι ασύνδετος και οι φράσεις κοφτές για να εκφραστεί η αβεβαιότητα και η έλλειψη συνοχής στην ψυχή του ήρωα.

10. Ποια είναι η διάνοια γερόντισσας και Μενελάου; Ποιες αντιλήψεις αντιπροσωπεύουν;

Ο Μενέλαος βρίσκεται σε σύγχυση και αμηχανία. Η γερόντισσα σκέφτεται απλοικά. Και οι δυο δείχνουν σεβασμό στο θεσμό της φιλοξενίας, καθένας με το δικό του τρόπο.

11. Πώς θα χαρακτηρίζατε το Μενέλαο και τη γερόντισσα;

Μενέλαος: ευγενικός, ταπεινός, επίμονος

Γερόντισσα:καχύποπτη,σκληρή και πιστή στο καθήκον

12.Οι αντιθέσεις είναι και φαίνεσθαι εκτός από την Ελένη αφορούν και το Μενέλαο και τη γερόντισσα.Από πού φαίνεται αυτό;

Ο Μενέλαος είναι παρών ως σώμα και όχι ως όνομα,δεν είναι πια βασιλιάς αλλά ζητιάνος.Επιπλέον,πιστεύει ότι έχει κοντά του την πραγματική Ελένη.Ακούει την αλήθεια και δεν την πιστεύει.Η γερόντισσα φαίνεται σκληρή στη συμπεριφορά της,αλλά στην πραγματικότητα αγαπά τους Έλληνες.

Συνεπώς,ο άνθρωπος πολλές φορές κατά τη διάρκεια της ζωής του δυσκολεύεται να φθάσει στην πραγματική γνώση και μένει προσκολλημένος στα φαινόμενα.

Προοικονομίες:στ.528,539-540,565-566,569-570

Επιβράδυνση:στ.528(η αγωνία των θεατών επιτείνεται)

Τραγική ειρωνεία:Οι πληροφορίες που δίνει η γερόντισσα στο Μενέλαο είναι γνωστές στους θεατές.

13.Στο μονόλογο του ο Μενέλαος μετά τη συνάντησή του με τη γερόντισσα μιλά για καινούριες συμφορές.Ποιες είναι αυτές;

-Η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο

-Ο Θεοκλύμενος είναι βάρβαρος

14.Ποιες πληροφορίες της γερόντισσας προκαλούν σύγχυση στο Μενέλαο και με ποια επιχειρήματα αυτός καθησυχάζει τον εαυτό του;

Η γερόντισσα είπε στο Μενέλαο ότι η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο και εκείνος καθησυχάζει τον εαυτό αναλογιζόμενος το ενδεχόμενο της σύμπτωσης.

15.Ποια συναισθήματα προκαλεί στους θεατες ο μονόλογος του Μενελάου;

Με το απορηματικό του ύφος δημιουργεί μια ατμόσφαιρα που ταλαντεύεται ανάμεσα στο σοβαρό και στο αστείο συντηρώντας τη συναισθηματική φόρτιση του θεατή αλλά και την ειρωνεία του,γιατί η ενδεχόμενη αντιμετώπιση του Θεοκλύμενου δείχνει έναν δειλό βασιλιά και όχι έναν κατακτητή.Η εικόνα του πορθητή της Τροίας γκρεμίζεται.Η επιπολαιότητα του αρχικά μπορεί να προκαλέσει χαμόγελα,όμως υπερτερεί η τραγική του κατάσταση και έτσι προκαλεί τον έλεο και το φόβο.

16.Πώς θα χαρακτηρίζατε το Μενέλαο από τα λόγια του;

Φαίνεται απλοϊκός και προσκολλημένος στα φαινόμενα και στην επιφάνεια των πραγμάτων.Μοιάζει αλαζόνας και δειλός απέναντι στο Θεοκλύμενο.Αν όμως αναλογιστούμε τι έχει περάσει,αυτή η επιφανειακή προσέγγιση των πραγμάτων δικαιολογείται.

17.Τι θέλει να δείξει ο Ευριπίδης μέσα από αυτή την αντιηρωική παρουσίαση του Μενελάου;

Τη ματαιότητα του πολέμου.Ο Μενέλαος είναι ένας καθημερινός άνθρωπος,παιχνίδι στα χέρια της τύχης του.

18.Αναζητήστε στοιχεία που καθιστούν το Μενέλαο τυπικό ευριπίδειο ήρωα.

Είναι περιπλανώμενος,ρακοφόρος,ξεσπά σε κλάματα,είναι αντιφατικός στη συμπεριφορά του(αλαζονεία-δειλία).

19.Η εποχή του Ευριπίδη είναι εποχή αμφισβήτησης.Ισχύει κάτι ανάλογο για την εποχή μας;

Ο Ευριπίδης επηρεάστηκε από το σοφιστικό κίνημα που αμφισβητούσε τις καθιερωμένες αξίες.Σήμερα,η καταναλωτική κοινωνία και ο αγώνας για επιβίωση και κέρδος δεν αφήνει τους ανθρώπους να σκεφθούν ελεύθερα.

20.Ποια αντίθεση κυριαρχεί στη σκηνή της συνάντησης του Μενελάου και της γερόντισσας;

Η γερόντισσα αγαπά τους Έλληνες, αλλά από το φόβο της φέρεται σκληρά. Ο Μενέλαος βρίσκεται ανάμεσα στο μεγαλείο και στην αθλιότητα.

21.Να βρεθούν οι στίχοι της ενότητας που αποτελούν σκηνοθετικούς δείκτες.

Στ.495-496,499-500,501,503

22.Ενότητες

α.495-541:Ο διάλογος της γερόντισσας και του Μενελάου

β.545-558:Οι συμπτώσεις

γ.558-575:Η απόφαση του Μενελάου